

Svenska VD:ar rekorddeppiga: ”Högsta siffran vi uppmätt”

Inför 2022 rådde rekordoptimism bland svenska VD:ar om framtiden för både den egna branschen och makroekonomin. I år har de slagit om 180 grader. Nu tror 95% att det blir värre eller lika illa 2023.

TEXT: CECILIA NIKPAY

Fulla av optimism och tillförsikt? Nej, det är inte så svenska företagsledare går in i 2023. För trettonde året i rad har **Axholmen** frågat VD:ar i svenska bolag med en omsättning på över 200 miljoner kronor vad de tror om framtidsutsikterna i det egna företaget, branschen, och omvärlden.

”I stort säger de att 2022 varit ett tufft år, men att 2023 kommer att bli ännu tuffare. Investeringsviljan är lägre och fokus ligger på att sänka kostnaderna samtidigt som många fortsatt kommer att revidera sina priser”, säger **Daniel Bajka**, engagement partner på Axholmen.

”Det är ett totalt omslag från förra årets *all-time-high* i optimism”, fortsätter han.

MÖRKT ÖVERALLT

56% av de verkställande direktörerna tror på en negativ utveckling inom den egna branschen – den mest pessimistiska synen i studiens historia, och dramatiskt högre än fjolårets 10% dysterkvistar.

I detalj- och partihandeln är inte mindre än 73% av ledarna negativa, följt av byggindustrin på 70%. Den enda bransch som håller modet uppe är IT, telekom och media där bara 30% tror att deras bransch kommer att gå sämre i år.

”Jämfört med tidigare år ser företagsledarna mörkt på det mesta i årets enkät”, säger kollegan **Richard Cecchini**, partner på Axholmen.

”I tidigare svackor har det begränsat sig till enskilda områden. Nu förväntar sig 35% av ledarna att den egna omsättningen ska sjunka. Det är den högsta siffra vi uppmätt hittills och högt över normalnivån på 5–20%”, fortsätter Richard Cecchini.

Med andra ord väntar ett återhållsamhetens år. Över hälften av de tillfrågade säger sig vilja prioritera kostnadsbesparingar framför tillväxtsatsningar, samtidigt som de drar i handbromsen för investeringar. Rekordhöga 46% tror på färre före-

tagsaffärer. Det är mer än en fördubbling av den nivå som hittills uppmätts i studien.

INFLATIONEN STÖRSTA HOTET

Chefernas mulna bild påverkas starkt av inflationsförväntningarna. På frågan om vilka omvärldsrisker som hotar verksamheten svarade 50% att den redan påverkats negativt av prisökningar under 2022, och med sikte på 2023 ökar siffran till 70% som väntar sig att inflationen kommer att vålla problem. Man väntar sig inte bara fortsatta prisökningar på energi, råvaror och transport, utan 99% av de tillfrågade tror även på höjda utlägg för personal.

De ökade kostnaderna vill företagsledarna inte oväntat föra vidare till kund: 88% säger sig planera att höja priserna under 2023. Men förväntningar och planer blir inte alltid verklighet.

”Man får komma ihåg att detta uttrycker företagets ambition, inte hur det de facto kommer att se ut

Daniel Bajka

Richard Cecchini

Mörka moln. I byggindustrin tror 70% av VD:arna att deras bransch kommer gå sämre under 2023. Endast i detaljhandeln är VD-humöret sämre.

eftersom förändringar ofta sker i dialog med kunden. I år accepterade många de inledande höjningarna, men företag som gjort en andra eller tredje justering har mött mer motstånd och förhandlingarna lär bli ännu tuffare under 2023”, säger Richard Cecchini.

Han pekar på att många bolag under året höjt sina priser med liknande procentsats över stora delar av produkt- eller tjänstebudet, istället för att jobba med riktade prisjusteringar.

”Inför ytterligare prishöjningar blir en genomtänkt *pricing*-strategi ett viktigt tema. Många företag med komplexa strukturer har inte detaljkoll på hur de egna kostnaderna utvecklats utan sätter ofta nya priser med utgångspunkt i historiska priser”, säger Richard Cecchini och fortsätter:

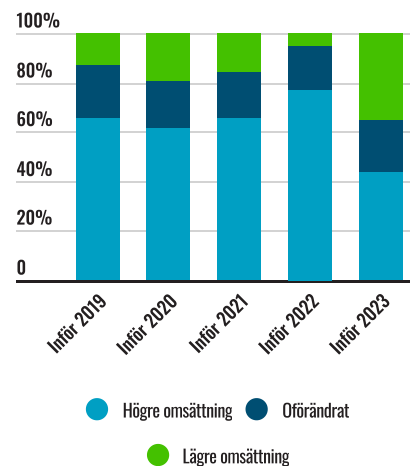
”Att företagen vill höja i linje med inflationen är inte så konstigt men mycket talar för att vi kommer att se mindre kraftiga prishöjningar under 2023”

”Kostnadsförståelsen måste man komma till botten med och man bör fokusera mer på att göra spetsiga, precisionsstyrda prishöjningar i segment där det finns betalningsvilja.”

En förstärkt oro över lägre efterfrågan skärper prisdiskussionen. Inför 2022 uppgav bara 15% av VD:arna svagare konsumtion som en negativ faktor, medan den inför 2023 nämns av 47%. Det gör tänkta pris-

DYSTRA UTSIKTER

Hur tror du att ditt företags omsättning kommer att förändras under nästkommande år?

Källa: Axholmen

»

Mörka VD-utsikter

ökningar mer riskfyllda i termer av kundbortfall.

”Att företagen vill höja i linje med inflationen är inte så konstigt men mycket talar för att vi kommer att se mindre kraftiga prishöjningar under 2023, mot bakgrund av hushållens trängda situation. Vår bild är att inflationen kommer att falla tillbaka avsevärt 2023, både i Sverige, EU och USA”, säger **Johan Javeus**, chefsstrateg på SEB.

Dubbelt så många techchefer tror att det blir lättare att rekrytera än ledare i andra branscher.

OBOTLIGA TECH-OPTIMISTER

Den enda ljuspunkten i VD:arnas syn på det närmaste året är förväntningar om att det blir lättare att rekrytera. 22 procentenheter fler än ifjol tror att kompetensförsörjningen blir enklare under 2023.

En alltigenom positiv signal behöver det dock inte vara eftersom många företag inte planerar att anställa alls och därmed inte har anledning att oroa sig för brist på kandidater. Bara 42% av de tillfrågade ser framför sig en ökning av personalstyrkan under 2023, jämfört med fjolårets rekordhöga 71%.

”Techbranschen har upplevt flera år med hög tillväxt och goda framtidsutsikter”

Verklig optimism hittar man först på branschnivå, där IT, telekom och media sticker ut på nästan alla områden. Dubbelt så många techchefer tror att det blir lättare att rekrytera än ledare i andra branscher, 90% ser tillväxtsatsningar framför sig istället för kostnadsnedskärningar (jämför 22% inom bygg), och 100% tror på en positiv nettotillväxt i personalen (18% inom parti- och detaljhandel).

”Techbranschen har upplevt flera år med hög tillväxt och goda fram-

tidsutsikter. Det var ju inte alls länge sedan de levde med astronomiska värderingar. Teknikindustrin som sådan är ju fortfarande en framtidsbransch med många tillväxtområden, så psykologiskt är det inte konstigt om ledarna i de här företagen är mer positivt inställda”, säger Daniel Bajka på Axholmen.

Han menar dock att man kan skönja en förändring.

”I USA har många bolag nyligen gjort stora neddragningar på grund av ändrat investerarfokus från tillväxt till lönsamhet. Det kan hända att man bara ligger efter i Sverige och att VD:arna skulle svara annorlunda idag, efter de senaste veckornas utveckling”, säger Daniel Bajka.

HELFEL I FJOL

Johan Javeus på SEB är lite förvånad över att VD:arna är så negativa och att

få tror på en vändning till det bättre i år.

”Att 2023 som helhet kommer vara ett svagt år är troligt, men att det skulle bli gradvis sämre under hela året känns mindre sannolikt. SEB räknar med att det bottnar under 2023”, säger han.

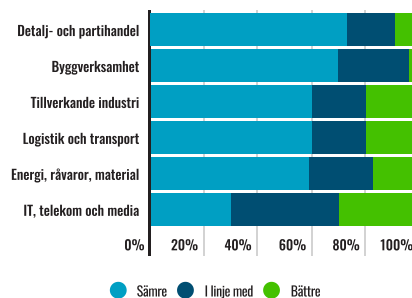
Det väcker frågan vilken tyngd VD:arnas siande om kommande år egentligen har. Ifjol landade de väldigt fel med sin optimism, och enligt en analys av **Goldman Sachs** där VD:ar i en global undersökning tillfrågats om tilltron till framtiden sedan 1985, var ledarna mest pessimistiska direkt inför starka uppgångar. Att VD:arna i den senaste studien aldrig varit mer negativa i studiens 37-åriga historia skulle enligt den teorin kunna vara ett gott tecken. Liksom domedagsstämningen i Axholmens enkät.

VD:arnas siande om kommande år slår dock inte alltid rätt. Ifjol landade de som bekant fruktansvärt fel med sin optimism.

Bäst orienterar de sig också i den egna branschen, säger Richard Cecchini.

”Företagsledare brukar vara bra på att se hur det går de närmaste två-tre kvartalen men bortom den horisonten har man ingen kristallkula, särskilt vad gäller omvärlden i stort. Man orienterar sig något bättre i den egna branschen, men den sortens svarta svanar som dök upp förra året är det förstås få som ser.” ●

DETALJHANDLARE MEST PESSIMISTISKA INFÖR 2023

Källa: Axholmen